

Jsou těhulky

Proč je stále obtížnější počít dítě přirozenou cestou?

Na jednu českou maminku připadá v průměru 1,3 narozených dětí (v zemích EU je to 1,5). Abychom nevymřeli, musí stoupnout alespoň na 2,1. To se ale nedaří. Proč?

Text: Hana Profousová

ohrožený druh?

Dítě v pořádku

Pohroma pro porodnost byl paradoxně vynález hormonální antikoncepce. Už před více než padesáti lety poprvé v dějinách lidstva umožnila sex bez rizika nechtěného otěhotnění. Průměrný věk rodiček okamžitě stoupl. Naše republika byla ale výjimkou: dělat děti bylo za totality jednou z mála povolených radostí. Po roce 1989 se situace změnila. Převzali jsme trend vyspělých zemí a začali odkládat mateřství na pozdější věk (přičemž málokterá žena si uvědomovala, že podle odborníků plodnost ženy od 35 let dramaticky klesá). Dnes je průměrný věk české matky 29 let. Před tím studujeme, cestujeme, budujeme si kariéru i sociální vztahy, zkrátka užíváme život plnými doušky. No a když přijde řada na dítě, najednou to nejde. Půl roku, rok... a pořád nic. Jakmile uběhnou dva roky a těhotenství nepřichází, je na čase se obrátit na některé z třiceti center asistované reprodukce. Podle problému, který dvojici trápí, tu odborníci vyberou optimální metodu.

Líné spermie

Procento párů s narušenou plodností se významně zvyšuje, a i když to pánové neradi slyší, čím dál tím víc se na tom podílí právě oni. Kromě celkově nezdravého životního stylu a znečištěného prostředí je prý porucha plodnosti u mužů způsobena častým telefonováním z mobilu. Jeho elektromagnetické záření prý snižuje pohyblivost spermií.

„Mimotělní oplodnění původně vzniklo jako léčba žen s poškozenými nebo chybějícími vejcovody, které až do té doby byly odkázány na bezdětnost či adopci. V současné době jsme svědky zásadního indikačního posunu – nejčastějším důvodem je narušená plodnost muže,“ konstatuje MUDr. Tonko Mardešić ze Sanatoria Pronatal. Moderní metody asistované reprodukce nabízejí možnosti, o nichž se nám před dvaceti lety ani nezdálo. Děkovat za to můžeme technice intracytoplasmatické injekce spermie (ICSI), při které pro úspěšné oplodnění vajíčka postačuje nálezná jediná živá spermie.

Pár hledá matku

Ať už jsou důvody jakékoliv, fakt je, že stále více párů při otěhotnění potřebuje asistenci specializovaných pracovišť. Statistiky ukazují, že se situace bude i nadále zhoršovat.

A to se prosím ne každý odhodlá specializované pracoviště vůbec navštívit. Ač je to k nevíře, někteří lidé vůbec netuší, že jim mohou centra asistované reprodukce hodně pomoci. A pokud tuší, bojí se, že děti narozené pomocí metod asistované reprodukce budou geneticky zatíženy.

„Protože mýty a pověry se snadno dostávají do povědomí lidí, je důležité zdůraznit, že děti ‚ze zkumavky‘ jsou zcela zdravé a normální a nejsou na tom hůř ani z hlediska imunologie, ani genetiky,“ říká MUDr. Milan Mrázek z Clinical centre Iscare Lighthouse v Praze. Co dál ještě děsí případné budoucí matky?

REVOLUCE LOUISE

Mezníkem v léčbě neplodnosti je datum 1978, kdy se ve Velké Británii narodila Louise Joy Brown (první dítě ze zkumavky u nás přišlo na svět roku 1982). Poprvé v historii došlo po mimotělním oplodnění k reprodukci bez sexuálního aktu. V následujících letech se množství metod asistované reprodukce stále zvyšovalo. Zcela novým aspektem asistované reprodukce je, že tyto postupy se už nepoužívají pouze u párů s poruchami plodnosti, ale jsou součástí léčby párů a pacientů, kteří sice nemají problém s otěhotněním, ale kde asistovaná reprodukce představuje pouze potřebnou počáteční fázi jejich léčby za účelem vyloučení at již dalších reprodukčních rizik, nebo zachování možnosti budoucí reprodukce při hrozící ztrátě plodnosti, třeba z důvodu plánované chemoterapie (např. v souvislosti s nádorovým onemocněním).

SPASÍ NÁS JEHLIČKY?

V americkém Baltimoru lékaři provedli studii, z níž vyplynulo, že použití akupunkturních jehliček spolu s umělým oplodněním zvyšuje šanci na otěhotnění. Může se tak ovlivňovat sekrece hormonů, menstruační cyklus, ovulace i prokrvení dělohy. Šance na umělé oplodnění se tak zvyšuje.

Pojišťovna hradí tři kompletní cykly mimotělního oplození (hormonální přípravu, odběr vajíček, laboratorní zpracování a zavedení embryí do těla ženy), bez ohledu na úspěšnost předchozích cyklů. V případě, že je cyklus přerušovaný předčasně, z nějakého důvodu nedojde k odběru vajíček nebo k přenosu embryí, má nárok ještě na jeden cyklus. Bezplatné jsou tedy maximálně čtyři stimulační cykly za život, za každý následující je třeba zaplatit (cena se pohybuje okolo 30 tisíc Kč).